

מסכת נדה פרק ה

(מ,א) משנה: יוצא דופן, אין יושבין עליו ימי טומאה וימי טהרה, ואין חייבין עליו קרבן. **ר' שמעון** אומר: הרי זה כילוד

כל הנשים מטמאות בבית החיצון, שנאמר: (ויקרא טו) "דם יהיה זובה בבשרה". אבל הזב ובעל קרי, אינן מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ. היה אוכל בתרומה, והרגיש שנזדעזעו אבריו - אוחז באמה ובולע את התרומה. ומטמאין בכל שהוא, אפילו כעין החרדל ובפחות מכן

גמרא: אמר **ר' מני בר פטיש:** מאי טעמייהו דרבנן? אמר קרא: (ויקרא יב) "אשה כי תזריע וילדה זכר" - עד שתלד במקום שהיא מזרעת ור' שמעון: ההיא, דאפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה, אמו טמאה לידה

ג' ור' שמעון, מאי טעמיהו? אמר **ריש לקיש:** אמר קרא: "תלד" - לרבות יוצא דופן %ורבנן: האי מבעי ליה לרבות טומטום ואנדרוגינוס! דסלקא דעתך אמינא: זכר ונקבה כתיב - זכר ודאי, נקבה ודאית - ולא טומטום ואנדרוגינוס - קמשמע לן! %ורבי שמעון נפקא ליה מדתני בר ליואי, דתני **בר ליואי:** "לבן" - לבן מכל מקום; "לבת" - לבת מכל מקום %ורבנן: האי מבעי ליה לחייב על כל בן ובן, ולחייב על כל בת ובת %ורבי שמעון נפקא ליה מדתני תנא קמיה **דרב ששת:** (ויקרא יב) "זאת תורת היולדת" - מלמד שמביאה קרבן אחד על ולדות הרבה ג' יכול תביא על לידה ועל זיבה כאחת? #אלא יולדת דאכלה דם ויולדת דאכלה חלב, בחד קרבן תסגי לה?! |אלא יכול תביא על לידה שלפני מלאת ועל לידה שלאחר מלאת כאחת? # תלמוד לומר: "זאת" %ורבנן: אף על גב דכתיב "זאת", איצטריך "לבן או לבת" - סלקא דעתך אמינא: הני מילי בתרי עיבורי - אבל בחד עבורא, כגון יהודה וחזקיה בני ר' חייא, אימר: בחד קרבן סגי לה - קמשמע לן!

אמר **ר' יוחנן:** ומודה רבי שמעון בקדשים, שאינו קדוש. מאי טעמא? גמר: "לידה" - "לידה" מבכור - מה התם, פטר רחם - אף כאן, פטר רחם! ג'ולגמר "לידה" - "לידה" מאדם?! - מה התם, יוצא דופן - אף כאן, יוצא דופן! אמסתברא מבכור הוה ליה למילף, שכך "אמו" מ"אמו"! {אדרבה! מאדם הוה ליה למילף, שכן פשוט מפשוט! |אלא מבכור הוה ליה למילף, שכן: אם, בהמת קדשים, פגול, נותר, וטמא! {אדרבה! מאדם הוה ליה למילף, שכן:

מחברת נדה - ה

פשוט, זכר, קדוש, במתנה?! אהנדך נפישן!

אמר **רב חייא בריה דרב הונא** משמיה **דרבא**: תניא דמסייע ליה לר' יוחנן: **ר' יהודה** אומר: (ויקרא ו) "זאת תורת העולה היא העולה" - הרי אלו שלשה מיעוטיין - (**מ,ב**) פרט לנשחטה בלילה, ושנשפך דמה, ושיצא דמה חוץ לקלעים - שאם עלתה, תרד. **רבי שמעון** אומר: "עולה" - אין לי אלא עולה כשרה - מנין לרבות שנשחטה בלילה, ושנשפך דמה, ושיצא דמה חוץ לקלעים, והלן, והיוצא, והטמא, והנותר, ושנשחט חוץ לזמנו, וחוץ למקומו, ושקבלו פסולין וזרקו את דמן, והנתנין למעלה שנתנן למטה, והנתנין למטה שנתנן למעלה, והנתנין בחוץ שנתנן בפנים, והנתנין בפנים שנתנן בחוץ, והפסח, והחטאת ששחטן שלא לשמן - מנין? תלמוד לומר: (ויקרא ו) "זאת תורת העולה" - ריבה תורה אחת לכל העולין, שאם עלו לא ירדו! גיכול שאני מרבה את הרובע, והנרבע, והמוקצה, והנעבד, ואתנן, והמחיר, והכלאים, והטרפה, ויוצא דופן? תלמוד לומר: "זאת!" *{ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו?! (**מא,א**)} *אחר שריבה הכתוב ומיעט, אמרת: מרבה אני את אלו, שהיה פסולן בקדש, ומוציא אני את אלו, שלא היה פסולן בקדש!

~קתני מיהת יוצא דופן, דלא! - מאי? לאו יוצא דופן דקדשים! {אמר **רב הונא בריה דרב נתן**: לא! יוצא דופן דבכור! <בכור מ"פטר רחס" נפקא! - אלא מאי? דקדשים! מ"אמו" "אמו" נפקא! <האי מאי? אי אמרת בשלמא, דקדשים - היינו דאצריכי תרי קראי, חד לבהמת חולין דאוליד דרך דופן ואקדשה, וחד לבהמת קדשים דאוליד דרך דופן - וקסבר ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים - אלא אי אמרת דבכור, מ"פטר רחס" נפקא!

הכי נמי מסתברא! מדקתני: הרובע, והנרבע, והמוקצה, והנעבד, והכלאים - הני מהכא נפקא?! מהתם נפקא: (ויקרא א) "מן הבהמה" - להוציא הרובע והנרבע; "מן הבקר" - להוציא את הנעבד; "מן הצאן" - להוציא את המוקצה; "ומן הצאן" - להוציא את הנוגח

ותו: כלאים מהכא נפקא?! מהתם נפקא: (ויקרא כב) "שור או כשב או עז" - "שור" - פרט לכלאים; "או עז" - פרט לנדמה! ~אלא אצטריכו תרי קראי, חד לבהמת חולין, וחד לבהמת קדשים - הכא נמי, איצטריך תרי קראי!

תנו רבנן: המקשה שלשה ימים, ויצא ולד דרך דופן, הרי זו יולדת

מחברת נדה - ה

בזוב. **ורבי שמעון** אומר: אין זו יולדת בזוב. ודם היוצא משם טמא. **ורבי שמעון** מטהר {בשלמא רישא - רבי שמעון לטעמיה ורבנן לטעמייהו - אלא סיפא, במאי פליגי? אמר **רבינא**: כגון שיצא ולד דרך דופן (**מא,ב**) ודם דרך רחם! ואזדא ר' שמעון לטעמיה ורבנן לטעמייהו!

{מתקיף לה **רב יוסף**¹: חדא, דהיינו רישא! ועוד, "משם" מקום ולד משמע! | אלא אמר **רב יוסף**: כגון שיצא ולד ודם דרך דופן, וב"מקור מקומו טמא" קמיפלגי - מר סבר: מקור מקומו טמא, ומר סבר: מקור מקומו טהור!

אמר **ריש לקיש**: לדברי המטמא בדם, מטמא באשה; לדברי המטהר בדם, מטהר באשה. ור' **יוחנן** אמר: אף לדברי המטמא בדם, מטהר באשה. ואזדא ר' יוחנן לטעמיה, דאמר **רבי יוחנן** משום ר' **שמעון בן יוחי**: מנין שאין אשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה? שנאמר: (ויקרא כ) "ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגלה את ערותה את מקורה הערה" - מלמד שאין אשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה

אמר **ריש לקיש** משום **רבי יהודה נשיאה**: מקור שנעקר ונפל לארץ, טמאה, שנאמר: (יחזקאל טז) "יען השפך נחשתך ותגלי ערותך" למה? אילימא לטומאת שבעה, "דם" אמר רחמנא, ולא חתיכה אלא לטומאת ערב!

אמר **רבי יוחנן**: מקור שהזיע כשתי טיפי מרגליות, טמאה למה? אילימא לטומאת שבעה, חמשה דמים טמאין באשה, ותו לא! אלא לטומאת ערב! ודווקא תרתי - אבל חדא, אימא: מעלמא אתיא!

כל הנשים מטמאין בבית החיצון -- הן ניהו בית החיצון? אמר **ריש לקיש**: כל שתנוקת יושבת ונראת {אמר ליה **רבי יוחנן**: אותו מקום גלוי הוא אצל שרץ! אלא אמר **רבי יוחנן**: עד בין השיניים! הן איבעיא להו: בין השיניים כלפנים או כלחוץ? כתא שמע: דתני **רבי זכאי**: עד בין השיניים - בין השיניים עצמן, כלפנים במתניתא תנא: מקום דישה הן מאי מקום דישה? אמר **רב יהודה**: מקום שהשמש דש

1 כד הגרסה לפננו, אבל קשה שיהיה רב יוסף מקשה על רבינא, ואולי צ"ל ר' אבין או רבין

תנו רבנן: "בבשרה" - מלמד שמטמאה בפנים כבחוץ, ואין לי אלא נדה - זבה מנין? תלמוד לומר: "זובה בבשרה" פולטת שכבת זרע מנין? תלמוד לומר: "יהיה". ור' שמעון אומר: דיה כבועלה - מה בועלה, אינו מטמא עד שתצא טומאה לחוץ, אף היא, אינה מטמאה עד שתצא טומאתה לחוץ

{וסבר רבי שמעון דיה כבועלה?! והתניא: (ויקרא טו) "ורחצו במים וטמאו עד הערב". אמר ר' שמעון: וכי מה בא זה ללמדנו?! אם לענין נוגע בשכבת זרע, הרי כבר נאמר למטה: "או איש" - אלא מפני שטומאת בית הסתרים היא, וטומאת בית הסתרים אינה מטמאה, אלא שגזרת הכתוב הוא!

כלא קשיא! כאן במשמשת, כאן בפולטת! {פולטת תיפוק ליה דהא שמושה?! כבשטבלה לשמושה! {למימרא דמשמשת, בטומאת ערב סגי לה?! והא אמר רבא: משמשת, כל שלשה ימים אסורה לאכול בתרומה, שאי אפשר לה שלא תפלוט?! אהכא במאי עסקינן? שהטבילוה במטה! {מכלל, דכי קאמר רבא, דאזלה איהי בכרעה וטבלה - דילמא בהדי דקאזלה, שדיתא?! (מב, א) ~ וכי תימא: דילמא אשתייר - אי הכי, "חיישינן שמא נשתייר" מבעי ליה?! אלא לרבא נמי, שהטבילוה במטה! ולא קשיא - כאן במתהפכת, כאן בשאינה מתהפכת. ורבא אקרא קאי, והכי קאמר: כי כתב רחמנא "ורחצו במים וטמאו עד הערב", בשאינה מתהפכת - אבל במתהפכת, כל שלשה ימים אסורה לאכול בתרומה, שאי אפשר לה שלא תפלוט!

בעא מיניה רב שמואל בר ביסנא מאביי: פולטת שכבת זרע, רואה היא או נוגעת היא? - נפקא מינה לסתור, ולטמא במשהו, ולטמא בפנים כבחוץ

{מה נפשך?! אי שמיע ליה מתניתין, לרבנן רואה היא, ולר' שמעון נוגעת היא! ואי לא שמיע ליה מתניתין, מסתברא נוגעת היא!

לעולם שמיע ליה מתניתין, ואליבא דרבנן לא קמיבעיא ליה - כי קא מיבעיא ליה אליבא דר' שמעון, ולטמא בפנים כבחוץ לא קמיבעיא ליה - כי קמיבעיא ליה לסתור, ולטמא בכל שהוא - מאי? כי קאמר רבי שמעון "דיה כבועלה", הני מילי לטמויי בפנים כבחוץ - אבל לסתור ולטמא בכל שהוא, רואה היא? או דילמא לא שניא?

מחברת נדה - ה

<<איכא דאמרי: לעולם לא שמיע ליה מתניתא, והכי קמיבעיא ליה: ׀מדאחמיר רחמנא אבעלי קריין בסיני, רואה הויא? או דילמא לא גמרינן מסיני, דחדוש הוא, דהא זבין ומצורעים, דחמירי, ולא אחמיר בהו רחמנא?#

<אמר ליה: רואה הויא!

אתא שייליה ל**רבא**. אמר ליה: רואה הויא! אתא לקמיה **דרב יוסף**. אמר ליה: רואה הויא! הדר אתא לקמיה **דאביי**. אמר ליה: כולכו ברוקא חדא תפיתו! אמר ליה: שפיר אמרי לך! עד כאן לא קאמר ר' שמעון "דיה כבועלה" אלא לטמא בפנים כבחוח - אבל לסתור, ולטמא בכל שהוא, רואה הויא!

תנו רבנן: הנדה, והזבה, והשומרת יום כנגד יום, והיולדת - כולן מטמאות בפנים כבחוח

{בשלמא כולהו - לחיי! אלא יולדת?! אי בימי נדה, נדה; אי בימי זיבה, זיבה?!

לא! צריכא שירדה לטבול מטומאה לטהרה, וכי הא דאמר **רבי זירא** אמר ר' **חייא בר אשי** אמר **רב**: יולדת שירדה לטבול מטומאה לטהרה, ונעקר ממנה דם - בירידה, טמאה; בעלייה, טהורה אמר ליה **רבי ירמיה** לר' **זירא**: *׀בירידה, אמאי טמאה?! טומאה בלועה היא! *אמר ליה: זיל, שייליה לרבי אבין, דאסברית ניהליה, וכרכיש לי ברישיה בי מדרשא! אזל שייליה. אמר ליה: עשאוה כנבלת עוף טהור, שמטמאה בגדים בבית הבליעה

{מי דמי?! (**מב,ב**) התם אין לה טומאה בחוח - הכא, כי נפיק לבראי, ליטמי?! אהכא נמי, כשיצא לחוח! {אי יצא לחוח, מאי למימרא?! כמהו דתימא? מגו דמהני טבילה לדם דאיכא גואי, תהני נמי להאי - קמשמע לך!

<<שמעתין איפריק! אלא יולדת, אי בימי נדה, נדה; אי בימי זיבה, זיבה! - הכא במאי עסקינן? בלידה יבשתא! {לידה יבשתא, מאי "מטמא בפנים כבחוח" איכא?! כגון שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור, וכדרב אושעיא, דאמר **רב אושעיא**: גזרה שמא יוציא הולד ראשו חוץ לפרוזדור! וכי ההוא דאתא לקמיה דרבא. אמר ליה: מהו לממהל בשבתא? אמר ליה: שפיר דמי! בתר דנפק, אמר רבא: ׀סלקא דעתך דההוא גברא לא ידע דשרי לממהל בשבתא?! אזל בתריה. אמר ליה: "אימא לי איזי! גופא דעובדא, היכי הוה?"

מחברת נדה - ה

אמר ליה: "שמעית ולד דצויץ אפניא דמעלי שבתא, ולא אתיליד עד שבתא!" אמר ליה: "האי הוציא ראשו חוץ לפרוזדור הוא, והוי מילה שלא בזמנה! וכל מילה שלא בזמנה, אין מחללין עליה את השבת!"

איבעיא להו: אותו מקום של אשה, בלוע הוי או בית הסתרים הוי? - למאי נפקא מינה? כגון שתחבה לה חברתה כזית נבלה באותו מקום - אי אמרת בלוע הוי, טומאה בלועה לא מטמאה; ואי אמרת בית הסתרים הוי, נהי דבמגע לא מטמא, במשא מיהא מטמא!

אביי אמר: בלוע הוי. **רבא** אמר: בית הסתרים הוי. אמר **רבא**: מנא אמינא לה? דתניא: אלא מפני שטומאת בית הסתרים היא, וטומאת בית הסתרים לא מטמאה, אלא שגזרת הכתוב היא %ואביי: חדא ועוד קאמר - חדא דטומאה בלועה היא. ועוד, אפילו אם תמצי לומר טומאת בית הסתרים היא, אינה מטמאה, אלא שגזרת הכתוב היא!

איבעיא להו: מקום נבלת עוף טהור, בלוע הוי או בית הסתרים הוי? # למאי נפקא מינה? כגון שתחב לו חברו כזית נבלה לתוך פיו - אי אמרת בלוע הוי, טומאה בלועה לא מטמא - אלא אי אמרת בית הסתרים הוי, נהי נמי דבמגע לא מטמא, במשא מיהא מטמא! #

אביי אמר: בלוע הוי, **אורבא** אמר: בית הסתרים הוי. אמר **אביי**: מנא אמינא לה? דתניא: יכול תהא נבלת בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה - תלמוד לומר: (ויקרא כב) "נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה" - מי שאין לה טומאה אלא אכילתה - יצתה זו, שטמאה קודם שיאכלנה! וְתִיתִי בְקֶל וְחֹמֶר מִנְבֵלַת עוֹף טְהוֹר: ומה נבלת עוף טהור, שאין לה טומאה בחוץ, יש לה טומאה בפנים - זו, שיש לה טומאה בחוץ, אינו דין שיש לה טומאה בפנים! אמר קרא: "בה" - בה, ולא באחרת! {אם כן, מה תלמוד לומר: (ויקרא יא) "והאוכל?"} כליתן שיעור לנוגע ולנושא כאוכל - מה אוכל, בכזית - אף נוגע ונושא, בכזית!

אמר **רבא**: שרץ בקומטו, טהור; נבלה בקומטו, טמא - שרץ בקומטו טהור - שרץ בנגיעה הוא דמטמא, ובית הסתרים לאו בר מגע הוא; נבלה בקומטו טמא - נהי דבמגע לא מטמא, במשא,

2 כד לפננו, וגרסת רש"י: "ואי אמרת", ויש גורסים: "מאי אמרת"

מיהא, מטמא

שרץ בקומטו, והכניסו לאויר התנור, טמא {פשיטא! כמהו דתימא? "תוכו" אמר רחמנא, (מגא) ולא תוך תוכו - קמשמע לן!

אמר **ריש לקיש**: קנה בקומטו של זב, והסיט בו את הטהור, טהור; קנה בקומטו של טהור, והסיט בו את הזב, טמא. מאי טעמא? דאמר קרא: (ויקרא טו) "וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים" - זהו הסיטו של זב! שלא מצינו לו טומאה בכל התורה כולה. ואפקיה רחמנא בלשון נגיעה, למימרא דהיסט ונגיעה כידיו - מה התם, מאבראי - אף הכא, מאבראי!

אבל הזב ובעל קרי אינן מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ -- זב, דכתיב: (ויקרא טו) "כי יהיה זב מבשרו" - עד שיצא זובו מבשרו; בעל קרי, דכתיב: (ויקרא טו) "ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע"

היה אוכל בתרומה, והרגיש שנזדעזעו אבריו - אוחז באמה ובולע את התרומה. ומטמאין בכל שהוא, אפילו כעין החרדל ובפחות מכן -- {אוחז?! והתניא: ר' אליעזר אומר: כל האוחז באמה ומשתין, כאילו מביא מבול לעולם!?! אמר **אביי**: במטלית עבה! <<**רבא** אמר: אפילו תימא במטלית רכה - כיון דעקר, עקר! %ואביי חייש דילמא אתי לאוסופי אורבא, לאוסופי לא חייש?! והתניא: למה זה דומה? לנותן אצבע בעין, שכל זמן שאצבע בעין, מדמעת וחוזרת ומדמעת! אורבא: כל אחמומי והדר אחמומי בשעתא, לא שכיח!

אמר **שמואל**: כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש בה, אינה מטמאה. מאי טעמא? "שכבת זרע" אמר רחמנא - בראויה להזריע! {מיתיבי: היה מהרהר בלילה, ועמד ומצא בשרו חס, טמא!?! אתרגמא **רב הונא**: במשמש מטתו בחלומו, דאי אפשר לשמש בלא הרגשה!

לישנא אחרינא: אמר **שמואל**: כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ, אינה מטמאה

{מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא? איכא בינייהו: נעקרה בהרגשה, ויצאה שלא בהרגשה

מילתא דפשיטא ליה לשמואל מיבעיא ליה לרבא. דבעי **רבא**:

מחברת נדה - ה

גנעקרה בהרגשה, ויצתה שלא בהרגשה, מהו?

{תא שמע: בעל קרי שטבל ולא הטיל מים, לכשיטיל מים טמא!
כשאני התם, דרובה בהרגשה נפק!

לישנא אחרינא אמרי לה: אמר **שמואל**: כל שכבת זרע שאינו יורה
כחץ, אינה מזרעת - אזרועי הוא דלא מזרעא - הא טמויי מטמא!
שנאמר: (דברים כג) "כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור
מקרה" - אפילו קרי בעולם

בעי **רבא**: גנכרי שהרהר וירד וטבל, מהו? אם תמצי לומר: בתר
עקירה אזלינן, הני מילי לחומרא - אבל הכא, דלקולא, לא
אמרינן? או דילמא לא שנא? - תיקו!

בעי **רבא**: גזבה שנעקרו מימי רגליה, וירדה וטבלה, מהו? אם
תמצא לומר בתר עקירה אזלינן - הני מילי שכבת זרע, דלא מצי
נקיט לה - אבל מימי רגליה, דמצי נקיט לה, לא? או דילמא לא
שנא? - תיקו!

בעי **רבא**: נכרית זבה, שנעקרו מימי רגליה, (**מגב**) וירדה וטבלה,
מהו? אם תמצי לומר בתר עקירה אזלינן, אף על גב דמצי נקיט
להו, הני מילי ישראלית, דטמאה דאורייתא - אבל נכרית זבה,
דטמאה דרבנן, לא? או דילמא לא שנא? - תיקו!

ומטמאין בכל שהן -- אמר **שמואל**: זב צריך כחתימת פי האמה,
שנאמר: (ויקרא טו) "או החתים בשרו מזובו" {והאנן תנן:
מטמאין בכל שהן?!} אהוא דאמר כרבי נתן, דתניא: **רבי נתן** אומר
משום **רבי ישמעאל**: זב צריך כחתימת פי האמה. ולא הודו לו

גמאי טעמא דרבי ישמעאל? אדאמר קרא: "או החתים בשרו
מזובו" %ורבנן: ההוא מבעי ליה: לח מטמא, ואינו מטמא יבש
%ורבי ישמעאל: ההוא מ"רר" נפקא %ורבנן: ההוא למנינא הוא
דאתא: "זובו" חדא; "רר בשרו" תרי; "את זובו" תלת - לימד על
זב בעל שלש ראיות, שחייב בקרבן. "או החתים בשרו מזובו טמא"
- מקצת זובו טמא. לימד על זב בעל שתי ראיות, שמטמא משכב
ומושב

{ורבי ישמעאל, מנינא מנא ליה?!} אנפקא ליה מדרבי סימאי,
דתניא: **רבי סימאי** אומר: מנה הכתוב שתיים, וקראו טמא; שלש,
וקראו טמא - הא כיצד? שתיים לטומאה, ושלש לקרבן!

{ולמאן דנפקא ליה תרוייהו (ויקרא טו) מ"זאת תהיה טומאתו
בזובו", "איש איש כי יהיה זב מבשרו" מאי עביד ליה?!} אמבעי

מחברת נדה - ה

ליה: עד שיצא מבשרו! {"זובו טמא" למה לי?! לימד על הזוב,
שהוא טמא!

אמר **רב חנילאי** משום **ר' אלעזר בר' שמעון**: שכבת זרע - לרואה,
במשהו; לנוגע, בכעדשה {והאנן "מטמאין בכל שהן" תנן! מאי? -
לאו לנוגע?! כלא! לרואה!

{תא שמע: חומר בשכבת זרע מבשרץ, וחומר בשרץ מבשכבת זרע
- חומר בשרץ, שהשרץ אין חלוקה טומאתו, מה שאין כן בשכבת
זרע; חומר בשכבת זרע, שהשכבת זרע מטמא בכל שהוא, מה
שאין כן בשרץ - מאי? לאו לנוגע?! כלא! לרואה! {והא דומיא
דשרץ קתני - מה שרץ בנגיעה, אף שכבת זרע בנגיעה?! אמר **רב**
אדא בר אהבה: שום שרץ קתני, ושום שכבת זרע קתני

{ושרץ לא מטמא במשהו?! והא אנן תנן: האברים, אין להם
שיעור - פחות מכזית בשר המת, ופחות מכזית בשר נבלה, ופחות
מכעדשה מן השרץ?! אשאני אבר, דכוליה במקום עדשה קאי -
דהא, אילו חסר פורתא, אבר מי קמטמיא!?

{שכבת זרע, דחלוקה טומאתו, מאי היא? אאילימא בין ישראל
לדנכרים - הכא נמי, איכא עכבר דים ועכבר דיבשה! אלא בין
קטן לגדול!

אמר **רב פפא**: כתנאי: מנין לרבות נוגע בשכבת זרע? תלמוד
לומר: (ויקרא כב) "או איש". ופליגי תנאי בעלמא, דאיכא דאמרי:
"דון מינה ומינה", ואיכא דאמרי: "דון מינה, ואוקי באתרא" -
למאן דאמר "דון מינה ומינה" - מה שרץ בנגיעה, אף שכבת זרע
בנגיעה; ומינה - מה שרץ בכעדשה, אף שכבת זרע בכעדשה.
ולמאן דאמר: "דון מינה ואוקי באתרא" - מה שרץ בנגיעה, אף
שכבת זרע בנגיעה; ואוקי באתרא - מה שכבת זרע לרואה
במשהו, אף לנוגע במשהו!

אמר ליה **רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא**: {ממאי דמ"או איש"
דשרץ קמרבי ליה?! דילמא מ"או איש אשר תצא ממנו שכבת
זרע" קמרבי ליה, ודכולי עלמא "דון מינה ומינה"?! #שיילינהו
לתנאי. איכא דתני כרב פפא, ואיכא דתני כרב הונא בריה דרב
נתן#

משנה: תנוקת בת יום אחד מטמאה בנדה. בת עשרה ימים
מטמאה בזיבה. תנוק בן יום אחד מטמא בזיבה, ומטמא בנגעים,

מחברת נדה - ה

ומטמא בטמא מת. וזוקק ליבוס, ופוטר מן היבוס, ומאכיל בתרומה, ופוסל מן התרומה, (מד,א) ונוחל ומנחיל. וההורגו חייב, והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם

גמרא: גמנהני מילי? דתנו רבנן: "אשה" - אין לי אלא אשה - בת יום אחד לנדה מנין? תלמוד לומר: "ואשה"!

בת עשרה ימים לזיבה -- גמנא הני מילי? דתנו רבנן: "אשה" - אין לי אלא אשה - בת עשרה ימים לזיבה מנין? תלמוד לומר: "ואשה"!

תינוק בן יום אחד מטמא בזיבה -- גמנא הני מילי? דתנו רבנן: (ויקרא טו) "איש איש" - מה תלמוד לומר: "איש איש"? לרבות בן יום אחד שמטמא בזיבה, דברי רבי יהודה. **רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא** אומר: אינו צריך - הרי הוא אומר: "והזב את זובו לזכר ולנקבה" - "לזכר" - כל שהוא, בין גדול בין קטן; "לנקבה" - כל שהיא, בין גדולה בין קטנה {אם כן, מה תלמוד לומר "איש איש"? דברה תורה כלשון בני אדם!

ומטמא בנגעים -- דכתיב: (ויקרא יג) "אדם כי יהיה בעור בשרו" - אדם כל שהו

ומטמא בטמא מת -- דכתיב: (במדבר יט) "ועל הנפשות אשר היו שם" - נפש כל דהו!

וזוקק ליבוס -- דכתיב: (דברים כה) "כי ישבו אחים יחדיו" - אחים שהיה להם ישיבה אחת בעולם!

ופוטר מן היבוס -- (דברים כה) "ובן אין לו" אמר רחמנא, והא אית ליה!

ומאכיל בתרומה -- דכתיב (ויקרא כב) "ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו" - קרי ביה: "יאכילו בלחמו"

ופוסל מן התרומה -- (ויקרא כב) "וזרע אין לה" אמר רחמנא,
והא אית לה!

{מאי איריא זרע?! אפילו עובר נמי, דכתיב: "כנעוריה" - פרט
למעוברת! - וצריכי, דאי כתב רחמנא "וזרע אין לה" - משום
דמעיקרא חד גופא, והשתא תרי גופי - אבל הכא, דמעיקרא חד
גופא והשתא חד גופא, אימא: תיכול - כתב רחמנא: "כנעוריה";
ואי כתב רחמנא "כנעוריה" - משום דמעיקרא גופה סריקא,
והשתא גופה מליא - אבל הכא, דמעיקרא גופה סריקא והשתא
גופה סריקא, אימא: תיכול - צריכא!

~קראי אתרוץ - אלא מתניתין, מאי אריא "בן יום אחד"?! אפילו
עובר נמי?! <אמר **רב ששת**: הכא במה עסקינן? בכהן שיש לו שתי
נשים, אחת גרושה ואחת שאינה גרושה, ויש לו בנים משאינה
גרושה, ויש לו בן יום אחד מן הגרושה - דפוסל בעבדי אביו
מלאכול בתרומה - ולאפוקי מדר' **יוסי**, דאמר: עובר נמי פוסל -
קמשמע לן: בן יום אחד, אין - עובר, לא!

נוחל ומנחיל -- נוחל ממאן? מאביו! נוחל למאן? לאחיו
מאביו?! - אי בעי מאבוה לירתתי, ואי בעי מיניה לירתתי!

<אמר **רב ששת**: נוחל בנכסי האם, להנחיל לאחיו מן האב! ודוקא
בן יום אחד, אבל עובר לא! נוחל למאן? <דהוא מיית ברישא,
ואין הבן יורש את אמו (**מדב**) בקבר להנחיל לאחיו מן האב!
{איני! והא הוה עובדא, ופרכס עד תלת פרכוסי! <אמר **מר בריה**
דרב אשי: מידי דהוה אזנב הלטאה דמפרכסת!

<<מר **בריה דרב יוסף** משמיה **דרבא** אמר: לומר שממעט בחלק
בכורה! ואמר **מר בריה דרב יוסף** משמיה **דרבא**: בן שנולד אחר
מיתת האב, אינו ממעט בחלק בכורה. מאי טעמא? (דברים כא)
"וילדו לו" בעינן!

בסורא מתנו הכי. בפומבדיתא מתנו הכי: אמר **מר בריה דרב**
יוסף משמיה **דרבא**: בכור שנולד לאחר מיתת אביו, אינו נוטל פי
שנים נמי טעמא? <(דברים כא) "כיר" בעינן, והא ליכא!
והלכתא ככל הני לישני דמר בריה דרב יוסף משמיה **דרבא**

וההורגו חייב -- דכתיב: (ויקרא כד) "ואיש כי יכה כל נפש" -

והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם -- לְמַאי הלכתא? <אמר **רב פפא**: לענין אבלות! לְכַמְאן? ^ דלא כרבן שמעון בן גמליאל, דאמר: כל ששה שלשים יום באדם, אינו נפל - הא, לא ששה, ספק הוי! אהכא במאי עסקינן? דקים ליה שכלו לו חדשיו!

משנה: בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה; ואם בא עליה יבם, קנאה; וחייבין עליה משום אשת איש; ומטמאה את בועלה לטמא משכב תחתון כעליון. נשאת לכהן, תאכל בתרומה. בא עליה אחד מן הפסולין, פסלה מן הכהונה. בא עליה אחד מכל העריות האמורות בתורה, מומתין עליה, והיא פטורה. פחות מכן, כנותן אצבע בעין

גמרא: תנו רבנן: בת שלש שנים מתקדשת בביאה, דברי רבי מאיר. **וחכמים** אומרים: בת שלש שנים ויום אחד - לְמַאי בינייהו? <אמרי **דבי רבי ינאי**: ערב ראש השנה איכא בינייהו! <אור' **יוחנן** אמר: "שלשים יום בשנה חשובין שנה" איכא בינייהו!

{מיתבי: בת שלש שנים, ואפילו בת שתי שנים ויום אחד, מתקדשת בביאה, דברי **רבי מאיר**. **וחכמים** אומרים: בת שלשה³ שנים ויום אחד (**מה, א**) ~ בשלמא לר' יוחנן, כי היכי דאיכא תנא דקאמר יום אחד בשנה חשוב שנה, הכי נמי איכא תנא דאמר שלשים יום בשנה חשובין שנה - אלא לר' ינאי קשיא! - קשיא!

פחות מכאן, כנותן אצבע בעין -- לְאִיבְעִיא להו: הני בתולין, מיזל אזלי ואתו? או דלמא אתצודי הוא דלא מתצדי עד לאחר שלש? לְמַאי נפקא מינה? <כגון שבעל בתוך שלש ומצא דם, ובעל לאחר שלש ולא מצא דם - אי אמרת מיזל אזלי ואתו, שהות הוא דלא הויא להו - אלא אי אמרת אתצודי הוא דלא מתצדי עד לאחר שלש, הא אחר בא עליה! - מאי?

{מתקיף לה **רב חייא בריה דרב איקא**: ומאן לימא לן דמכה שבתוך שלש אינה חוזרת לאלתר?! שמא חוזרת לאלתר, והא אחר בא עליה?! | <אלא נפקא מינה כגון שבעל בתוך שלש, ומצא דם, ובעל לאחר שלש, ומצא דם - אי אמרת מיזל אזלי ואתו, האי דם

מחברת נדה - ה

בתולין הוא! אלא אי אמרת אתצודי הוא דלא מתצדי אלא עד
לאחר שלש - האי דם נדה הוא! - מאי?

אמר **רב חסדא**: תא שמע: פחות מכאן, כנותן אצבע בעין - למה
לי למתני "כנותן אצבע בעין"? לתני "פחות מכאן ולא כלום"?!
מאי? לאו הא קמשמע לן: מה עין, מדמעת וחוזרת ומדמעת - אף
בתולין, מיזל אזלי ואתו!

תנו רבנן: מעשה ביוסטני, בתו של אסוירוס בן אנטנינוס, שבאת
לפני **רבי**. אמרה לו: "רבי! אשה בכמה ניסת?" אמר לה: "בת שלש
שנים ויום אחד!" "ובכמה מתעברת?" אמר לה: "בת שתיים עשרה
שנה ויום אחד!" אמרה לו: "אני נשאתי בשש, וילדתי בשבע. אוי
לשלש שנים שאבדתי בבית אבא!"

{ומי מעברה?! והתני **רב ביבי** קמיה **דרב נחמן**: שלש נשים
משמשות במוך: קטנה, מעוברת, ומניקה - קטנה, שמא תתעבר
ותמות; מעוברת, שמא תעשה עוברה סנדל; מניקה, שמא תגמול
את בנה וימות. ואיזוהי קטנה? מבת אחת עשרה שנה ויום אחד,
ועד שתיים עשרה שנה ויום אחד - פחות מכאן או יתר על כן,
משמשת והולכת, דברי **ר' מאיר**. **וחכמים** אומרים: אחת זו ואחת
זו, משמשת כדרכה והולכת, ומן השמים ירחמו! שנאמר: (תהלים
קטז) "שומר פתאים ה' " **אאיבעית**, אימא: (יחזקאל כג) "אשר
בשר חמורים בשרם", **אאיבעית**, אימא: (תהלים קמד) "אשר
פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר"

תנו רבנן: מעשה באשה אחת, שבאת לפני **ר' עקיבא**. אמרה לו:
"רבי! נבעלתי בתוך שלש שנים. מה אני לכהונה?" אמר לה:
"כשרה את לכהונה!" אמרה לו: "רבי! אמשול לך משל, למה הדבר
דומה - לתינוק שטמנו לו אצבעו בדבש. פעם ראשונה ושניה, גוער
בה; שלישית, מצצה!" אמר לה: "אם כן, פסולה את לכהונה!" ראה
התלמידים מסתכלים זה בזה. אמר להם: "למה הדבר קשה
בעיניכם?" אמרו ליה: "כשם שכל התורה הלכה למשה מסיני, כך
"פחותה מבת שלש שנים כשרה לכהונה" הלכה למשה מסיני!"
#ואף רבי עקיבא לא אמרה אלא לחדד בה את התלמידים#

משנה: בן תשע שנים ויום אחד, שבא על יבמתו, קנאה. ואין נותן
גט עד שיגדיל. ומטמא בנדה, לטמא משכב תחתון כעליון. ופוסל,

מחברת נדה - ה

ואינו מאכיל בתרומה. ופוסל את הבהמה מעל גבי המזבח. ונסקלת על ידו. ואם בא על אחת מכל העריות האמורות בתורה, מומתין על ידו, והוא פטור

גמרא: {ולכשיגדיל בגט סגי לה?! והתניא: עשו ביאת בן תשע כמאמר בגדול - מה מאמר בגדול, צריך גט למאמרו וחליצה לזיקתו - אף ביאת בן תשע צריך גט למאמרו וחליצה לזיקתו?!
<אמר **רב:** הכי קאמר: **(מה,ב)** לכשיגדיל, יבעול ויתן גט!

משנה: בת אחת עשרה שנה ויום אחד, נדרה נבדקין. בת שתיים עשרה שנה ויום אחד, נדרה קיימין. ובדקין כל שתיים עשרה. בן שתיים עשרה שנה ויום אחד, נדריו נבדקין. בן שלש עשרה שנה ויום אחד, נדריו קיימין. ובדקין כל שלש עשרה. קודם לזמן הזה, אף על פי שאמרו: "יודעין אנו לשם מי נדרנו", "לשם מי הקדשנו", אין נדרהם נדר, ואין הקדשן הקדש. לאחר הזמן הזה, אף על פי שאמרו: "אין אנו יודעין לשם מי נדרנו", "לשם מי הקדשנו", נדרן נדר והקדשן הקדש

גמרא: {וכיון דתנא "בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין", "בת שתיים עשרה שנה ויום אחד נדרה קיימין" למה לי?! <סלקא דעתך אמינא: בודקין לעולם - קמשמע לן!

{וכיון דתני "בת שתיים עשרה שנה ויום אחד נדרה קיימין", "בודקין כל שתיים עשרה למה לי?! <סלקא דעתך אמינא: הואיל ואמר מר שלשים יום בשנה חשובים שנה, היכא דבדקנא שלשים ולא ידעה להפלות, אימא: תו לא ליבדוק - קמשמע לן!

{ולתני הני תרתי בבי: "בת שתיים עשרה שנה ויום אחד, נדרה קיימין", ו"בודקין כל שתיים עשרה" - "בת אחת עשרה ויום אחד, נדרה נבדקין" למה לי?! <איצטריך! סלקא דעתך אמינא: סתמא בשתיים עשרה בעיא בדיקה, באחת עשרה לא בעיא בדיקה - והיכא דחזינן לה דחריפא טפי, מיבדקה באחת עשרה - קמשמע לן!

{<קודם הזמן הזה" ו"אחר הזמן הזה", למה לי?! <סלקא דעתך אמינא: הני מילי היכא דלא קאמרי אינהו - אבל היכא דקאמרי אינהו, נסמוד עליהו - קמשמע לן!

תנו רבנן: אלו דברי רבי. ר' שמעון בן אלעזר אומר: דברים האמורים בתינוקת, בתינוק אמורים; דברים האמורים בתנוק,

בתנוקת אמורים

אמר ר' חסדא: מאי טעמא דרבי? דכתיב: (בראשית ב) "ויבן ה' אלהים את הצלע" - מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש %ואידך: ההוא מבעי ליה לכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש משום ר' שמעון בן מנסיא: "ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם" - מלמד שקלעה הקב"ה לחוה והביאה אצל אדם הראשון, שכן בכרכי היס קורין לקלעיתא "בנייתא"

גור' שמעון בן אלעזר, מאי טעמא? אמר רב שמואל בר רב יצחק: מתוך שהתינוק מצוי בבית רבו, נכנסת בו ערמומית תחלה

גאיבעיא להו: תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן? #למאי הלכתא? אי לנדרים, לאו כלפני זמן דמיא ולא כלאחר זמן דמיא! - אלא לעונשין! #מאי? ארב ור' חנינא דאמרי תרווייהו: תוך זמן כלפני זמן. ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי תרווייהו: תוך זמן כלאחר זמן #אמר רב נחמן בר יצחק: וסימניך (רות ד) "וזאת לפני ישראל" #

{מתלב רב המנונא: אחר זמן הזה, אף על פי שאמרו "אין אנו יודעים לשם מי נדרנו", "לשם מי הקדשנו", נדריהם נדר והקדשן הקדש - הא תוך זמן כלפני זמן! אמר ליה רבא: אימא רישא: קודם הזמן הזה, אף על פי שאמרו "יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש - הא תוך זמן כלאחר זמן!

ולא היא! - רבא קטעי! - הוא סבר: רב המנונא ממשנה יתירה קדייק, ואדדייק מסיפא, לידוק מרישא - ולא היא! - רב המנונא מגופא דמתניתין קא דייק: הא "לאחר זמן", היכי דמי? אי דלא אייתי שתי שערות, קטן הוא! אלא לאו, דאייתי שתי שערות! (מו, א) וטעמא דלאחר זמן הוא, דגמרו לה למילתיה - הא תוך זמן, כלפני זמן!

ועוד מתיב רבי זירא: ג(במדבר ו) "איש כי יפליא לנדור נדר" - מה תלמוד לומר "איש"? לרבות בן שלש עשרה שנה ויום אחד, שאף על פי שאינו יודע להפליא, נדריו קיימין! - גהיכי דמי? - אי דלא אייתי שתי שערות, קטן הוא! אלא לאו, דאייתי שתי שערות! וטעמא דבן שלש עשרה ויום אחד הוא, דהוה ליה איש - הא תוך זמן, כלפני זמן! - תיובתא!

מחברת נדה - ה

אמר ר' נחמן: כתנאי: בן תשע שנים שהביא שתי שערות, שומא; מבן תשע ועד שתיים עשרה שנה ויום אחד, שומא. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: סימן. בן שלש עשרה שנה ויום אחד, דברי הכל סימן

~הא גופא קשיא: אמרת: מבן תשע ועד שתיים עשרה שנה ויום אחד שומא - הא שלש עשרה שנה גופא, סימן - והדר תני: בן שלש עשרה שנה ויום אחד סימן - הא שלש עשרה שנה גופא, שומא! ~מאי? לאו תנאי היא, דמר סבר תוך זמן כלאחר זמן, ומר סבר תוך זמן כלפני זמן?!

לא! דכולי עלמא תוך זמן כלפני זמן! ואידי ואידי בתינוקת! ורישא רבי, וסיפא ר' שמעון בן אלעזר! <<ואיבעית, אימא: הא והא בתינוק, ורישא ר' שמעון בן אלעזר, וסיפא רבי! >>ואיבעית, אימא: הא והא רבי - הא בתינוק הא בתינוקת! <<<ואיבעית, אימא: הא והא ר' שמעון בן אלעזר - הא בתינוק הא בתינוקת!

רבי יוסי ברבי יהודה אומר: סימן -- אמר ר' כרוספדאי בריה דרבי שבתאי: והוא שעודן בו. תניא נמי הכי: בן תשע שנים ויום אחד שהביא שתי שערות, שומא; מבן תשע ועד שתיים עשרה שנה ויום אחד, ועודן בו, שומא. ר' יוסי בר' יהודה אומר: סימן

אמר רבא: הילכתא: תוך זמן כלפני זמן

רב שמואל בר זוטרא מתני לה לשמעתא דרבא בהאי לישנא: אמר רבא: קטנה, כל שתיים עשרה שנה ממאנת והולכת; מכאן ואילך, אינה ממאנת ואינה חולצת

{הא גופא קשיא! - אמרת: אינה ממאנת - אלמא גדולה היא. אי גדולה היא, תחלוץ?! ~וכי תימא מספקא ליה - ומי מספקא ליה?! והאמר רבא: קטנה שהגיעה לכלל שנותיה, אינה צריכה בדיקה - חזקה הביאה סימנין?! אהני מילי בסתמא - אבל הכא, דבדקו ולא אשכחו, לא! {אי הכי, תמאן! אחוששין שמא נשרו! {הניחא למאן דאמר חוששין - אלא למאן דאמר אין חוששין, מאי איכא למימר?! דאיתמר: רב פפא אמר: אין חוששין שמא נשרו. רב פפי אמר: חוששין?! אהני מילי לענין חליצה - אבל לענין מיאון, חוששין! {מכלל דמאן דאמר חוששין, חולצת?! - והא "חוששין" בעלמא קאמר! |אלא לעולם דלא בדקה! ולענין חליצה חיישינן! וכי קאמר רבא "חזקה", למיאון - אבל לחליצה,

בעיא בדיקה!

אמר **רב דימי מנהרדעא**: הלכתא: חוששין שמא נשרו! והני מילי היכא דקדשה בתוך זמן ובעל לאחר זמן, דאיכא ספיקא דאורייתא - אבל מעיקרא, לא!

אמר **רב הונא**: הקדיש ואכל - לוקה, שנאמר: (במדבר ו) "איש כי יפליא לנדור" (במדבר ל) ו"לא יחל דברו" - כל שישנו בהפלאה, ישנו בכל יחל. וכל שאינו בהפלאה, אינו בכל יחל

{מתלב רב הונא בר יהודה לסיועי לרב הונא: (מו,ב) לפי שמצינו שהשוה הכתוב הקטן כגדול לזדון שבועה, ולאסר, ולכל יחל - יכול יהא חייב על הקדשו קרבן? תלמוד לומר: (במדבר ל) "זה הדבר" ~ קתני מיהת לאסר ולכל יחל חייב! אאימא: "לאיסור כל יחל" {איסור כל יחל, מה נפשך?! אי מופלא סמוך לאיש דאורייתא, מילקא נמי לילקי; ואי מופלא סמוך לאיש לאו דאורייתא, איסור נמי ליכא! אלאותן המוזהרים עליו!

{שמע מינה: קטן אוכל נבלות, בית דין מצווין עליו להפרישו?! | אהכא במאי עסקינן? כגון שהקדיש הוא ואכלו אחרים! {הניחא למאן דאמר הקדיש הוא ואכלו אחרים, לוקין - אלא למאן דאמר אין לוקין, מאי איכא למימר?! ~ דאיתמר: הקדיש הוא ואכלו אחרים - **רב כהנא** אמר: אין לוקין. **רבי יוחנן וריש לקיש**, דאמרי תרווייהו: לוקין! אמר רבנן, וקרא אסמכתא בעלמא!

גופא: הקדיש ואכלו אחרים - **רב כהנא** אמר: אין לוקין. **רבי יוחנן וריש לקיש**, דאמרי תרווייהו: לוקין - במאי קמיפלגי? אמר סבר מופלא סמוך לאיש דאורייתא, ומר סבר מופלא סמוך לאיש מדרבנן!

{מתלב רב ירמיה: יתומה שנדרה, בעלה מפר לה - אי אמרת בשלמא, מופלא סמוך לאיש דרבנן, אתו נשואין דרבנן ומבטלי נדרא דרבנן - אלא אי אמרת דאורייתא, אתו נשואין דרבנן ומבטלי נדרא דאורייתא?! אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: בעלה מפר לה ממה נפשך! - אי דרבנן, דרבנן הוא; אי דאורייתא, קטן אוכל נבלות הוא, ואין בית דין מצווין עליו להפרישו! {והא כי גדלה, אכלה בהפרה קמייתא?! אמר **רבה בר ליואי**: בעלה מפר לה כל שעה ושעה! - והוא שבעל! {והא אין בעל מפר בקודמין?! | כדרב פינחס משמיה דרבא, דאמר **רב פנחס** משמיה דרבא: כל הנודרת, על דעת בעלה היא נודרת!

מחברת נדה - ה

{אמר **אביי**: תא שמע: קטן שלא הביא שתי שערות - **רבי יהודה** אומר: אין תרומתו תרומה. **רבי יוסי** אומר: עד שלא בא לעונת נדרים, אין תרומתו תרומה - משבא לעונת נדרים, תרומתו תרומה

^ סברוה: קסבר ר' יוסי תרומה בזמן הזה דאורייתא ~ אי אמרת בשלמא, מופלא סמוך לאיש דאורייתא, אתי גברא דאורייתא ומתקן טבלא דאורייתא - אלא אי אמרת דרבנן, אתי גברא דרבנן ומתקן טבלא דאורייתא?! אלא! קסבר רבי יוסי תרומה בזמן הזה דרבנן! {וסבר ר' יוסי תרומה בזמן הזה דרבנן?! והתניא בסדר עולם: (דברים ל) "אשר ירשו אבותיך וירשתה" - ירושה ראשונה ושניה יש להן - שלישית אין להן ~ ואמר ר' יוחנן: מאן תנא סדר עולם? ר' יוסי! אר' יוסי תני לה, ולא סבר לה!

הכי נמי מסתברא! דתניא: עיסה שנדמעה, או שנתחמצה בשאור של תרומה, (**מזא**) חייבת בחלה, ואינה נפסלת בטבול יוס, דברי ר' מאיר. ור' יהודה, ר' יוסי, ור' שמעון פוטרין מן החלה ~ סברוה: מאן דאמר תרומה דאורייתא, חלה דאורייתא - מאן דאמר תרומה דרבנן, חלה דרבנן - אי אמרת בשלמא, קסבר רבי יוסי חלה בזמן הזה דרבנן, אתי דמוע דרבנן ומפקע חלה דרבנן - אלא אי אמרת חלה דאורייתא, אתי דמוע דרבנן ומפקע חלה דאורייתא!?

אודלמא קסבר רבי יוסי תרומה בזמן הזה דאורייתא וחלה דרבנן, וכדאהדר רב הונא בריה דרב יהושע, דאמר **רב הונא בריה דרב יהושע**: אשכחתינהו לרבנן דבי רב, דיתבי וקאמרי: אפילו למאן דאמר תרומה בזמן הזה דרבנן, חלה דאורייתא! שהרי שבע שכבשו ושבע שחלקו, נתחייבו בחלה ולא נתחייבו במעשר! ואמינא להו אנא: אפילו למאן דאמר תרומה בזמן הזה דאורייתא, חלה דרבנן! דתניא: אי "בבואכס", יכול משנכנסו לה שנים ושלשה מרגלים - תלמוד לומר: "בבואכס" - בביאת כולכם אמרתי, ולא בביאת מקצתכם - וכי אסקינהו עזרא, לא כולהו סלוק!

משנה: משל משלו חכמים באשה: פגה, בוחל, וצמל. פגה - עודה תנוקת; בוחל - אלו ימי נעוריה. בזו ובזו אמרו: אביה זכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ובהפרת נדריה. צמל - כיון שבגרה, שוב אין לאביה רשות בה

איזהו סימנין? ר' יוסי הגלילי אומר: משיעלה הקמט תחת הדד. ר'

עקיבא אומר: משיטו הדדים. **בן עזאי** אומר: משישחיר הפיטומת.
רבי יוסי אומר: כדי שיהא נותן ידו על העוקץ והוא שוקע ושוהא לחזור

גמרא: פגה - עודה תנוקת, כדכתיב: (שיר השירים ב) "התאנה חנטה פגיה"; בוחל - אלו ימי הנעורים, כדתנן: התאנים משיבחנו. ואמר **רבה בר בר חנה** אמר **רב:** משילבין ראשיהן. ואיבעית אימא מהכא: (זכריה יא) "ותקצר נפשי בהם וגם נפשם בחלה בי"; צמל - כמאן דאמר: יצתה מלאה

ואיזהו סימנים? **ר' יוסי הגלילי** אומר: משיעלה הקמט -- אמר **שמואל:** לא משיעלה הקמט ממש, אלא כדי שתחזיר ידיה לאחוריה ונראית כמי שיעלה הקמט תחת הדד

שמואל בדק באמתיה, ויהב לה ארבעה זוזי דמי בושתה. שמואל לטעמיה, דאמר **שמואל:** (ויקרא כה) "לעולם בהם תעבודו" - לעבודה נתתים, ולא לבושה. **שמואל** מייחד להן; **רב נחמן** מחליף להן; **רב ששת** מסר להן לערבי, ואמר להן: אזדהרו מישראל!

רבי יוסי אומר: כדי שיהא נותן ידו על העוקץ והוא שוקע ושוהא לחזור -- מאי "עוקץ"? אמר **שמואל:** עוקצו של דד!

תנו רבנן: אלו הן סימני בגרות: **ר' אלעזר** **בר' צדוק** אומר: משיתקשקשו הדדין. **ר' יוחנן בן ברוקה** אומר: משיכסיף ראש החוטם. # משיכסיף?! אזקונה לה! ~ אלא אמר **ר' אשי:** משיפציל ראש החוטם # **ר' יוסי** אומר: משתקיף העטרה. **ר' שמעון** אומר: משנתמעך (**מזב**) הכף. וכן היה **רבי שמעון** אומר: שלשה סימנים נתנו חכמים באשה מלמטה, וכנגדן מלמעלה: פגה מלמעלה, בידוע שלא הביאה שתי שערות; בוחל מלמעלה, בידוע שהביאה שתי שערות; צמל מלמעלה, בידוע שנתמעך הכף # מאי "כף"? אמר **רב הונא:** מקום תפוח יש למעלה מאותו מקום. כיון שמגדלת, מתמעך והולך #

שאלו את **רבי:** הלכה כדברי מי? אשלח להו: כדברי כולן להחמיר! **רב פפא** ו**רב חיננא בריה דרב איקא** - חד מתני אהא, וחד מתני אחצר צורית, דתנן: איזוהי חצר צורית שחייבת

4 לא ברור אם שמו היה "אלעזר" או "אליעזר". ברוב הפעמים בש"ס נזכר בשם "אלעזר", אך במיעוט גדול "אליעזר"

במעשר? **ר' שמעון** אומר: חצר הצורית שהכלים נשמרים בתוכה. ~מאי חצר הצורית? אמר **רבה בר בר חנה** אמר **ר' יוחנן**: שכן בצור, מושיבין שומר על פתח החצר. **ר' עקיבא** אומר: כל שאחד פותח ואחד נועל, פטורה. **ר' נחמיה** אומר: כל שאין אדם בוש לאכול בתוכה, חייבת. **רבי יוסי** אומר: כל שנכנסים לה ואין אומרים לו: "מה אתה מבקש?" פטורה. **ר' יהודה** אומר: שתי חצרות, זו לפני מזו, הפנימית חייבת והחיצונה פטורה. שאלו את **רבי**: הלכה כדברי מי? אמר להו: הלכה כדברי כולן להחמיר!

משנה: בת עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות, תביא ראיה שהיא בת עשרים שנה, והיא איילונית - לא חולצת ולא מתיבמת. בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות, יביאו ראיה שהוא בן עשרים שנה, והוא סריס - לא חולץ ולא מיבס. אלו דברי **בית הלל**. **בית שמאי** אומרים: זה וזה בן שמונה עשרה. **ר' אליעזר** אומר: הזכר כדברי בית הלל, והנקבה כדברי בית שמאי, שהאשה ממהרת לבא לפני האיש

גמרא: {ורמינהי: אחד לי בן תשע שנים ויום אחד, ואחד לי בן עשרים שלא הביא שתי שערות} אמר **רב שמואל בר רב יצחק** אמר **רב**: והוא שנולדו בו סימני סריס! אמר **רבא**: דיקא נמי, דקתני: והוא סריס! - שמע מינה! ***

וכי לא נולדו לו סימני סריס, עד כמה? אתני **ר' חייא**: עד רוב שנותיו

כי אתו לקמיה **דרבי חייא**, אי כחיש, אמר להו: "אבריוה!" אי בריא, אמר להו: "אכחשוה!" - דהני סימנים, זימנין דאתו מחמת כחישותא, זימנין דאתו מחמת בריאותא

אמר **רב**: הלכתא בכולי פרקא מעת לעת. **ועולא** אמר: דתנן, תנן, ודלא תנן, לא תנן {בשלמא לעולא - היינו דקתני הכא יום אחד, והכא לא קתני - אלא לרב, ליתני?!} {ועוד תני: **רבי יוסי בן כיפר** אומר משום **רבי אליעזר**: שנת עשרים שיצאו ממנה שלשים יום, הרי היא כשנת עשרים לכל דבריה. וכן הורה **רבי** בלוד: שנת שמנה עשרה שיצאו ממנה שלשים יום, הרי היא כשנת שמנה עשרה לכל דבריה ~ בשלמא **דרבי ודרבי יוסי בן כיפר**, לא קשיא - הא כבית שמאי, הא כבית הלל - אלא לרב, קשיא! אתנאי היא, דתניא: שנה האמורה בקדשים, שנה האמורה בבתי ערי חומה, שתי שנים; שבשדה אחוזה, שש שנים; שבעבד עברי, וכן שבבן

מחברת נדה - ה

ושבבת, כולן מעת לעת

גשנה האמורה בקדשים, מנא לן? אמר **רב אחא בר יעקב**: אמר קרא: (ויקרא יב) "כבש בן שנתו" - שנתו שלו, ולא שנה של מנין עולם!

גשנה האמורה בבתי ערי חומה, מנלן? אמר קרא: (ויקרא כה) "עד תום שנת ממכרו" - ממכרו שלו, ולא שנת של מנין עולם!

גשתי שנים שבשדה אחוזה, מנלן? אמר קרא: (ויקרא כה) "במספר (מח,א) שני תבואות ימכר לך" - פעמים שאתה מוכר שלשה תבואות בשתי שנים!

גשש שנה שבעבד עברי, מנלן? אמר קרא: (שמות כא) "שש שנים יעבוד ובשביעית" - ובשביעית נמי יעבוד!

גשבבן ושבבת, למאי הלכתא? אמר **רב גידל** אמר **רב**: לענין ערכין אורב יוסף אמר: לפרקין דיוצא דופן! אמר ליה **אביי**: גמי פליגת? אמר ליה: לא! הוא אמר חדא, ואנא אמינא חדא, ולא פליגינן!

והכי נמי מסתברא! דאי סלקא דעתך פליגי, מאן דאמר לערכין, לא אמר ליוצא דופן? והאמר **רב**: הלכתא בכולה פרקין מעת לעת! אלא למאן דאמר לערכין, מאי טעמא לא אמר ליוצא דופן? <דומיא דהנך! - מה הנך, דכתיבן - אף הני נמי, דכתיבן! %ואידך: האי "שבבן ושבבת" "שבזכר ושבנקבה" מבעי ליה!

אמר **רב יצחק בר נחמני** אמר **ר' אלעזר**: הלכה כר' יוסי בן כיפר, שאמר משום ר' אליעזר!

אמר **ר' זירא**: אזכה, ואיסק, ואגמר לשמעתא מפומיה דמרא! כי סליק, אשכחיה לר' אלעזר. אמר ליה: גאמרת הלכה כרבי יוסי בן כיפר? אמר ליה: "מסתברא" אמרי! - מדכוליה פירקין תני "יום אחד", והכא לא קתני, שמע מינה: מסתברא כותיה!